

Vuoden vaihtuessa

Taas aukesi uutena vuosiluku.

Nyt Suomea juhlittiin, jatkuu se suku.

Kovin alkaa jo vanheta maamme tää.

Pian "Suomineito" on harmaapää!

Oli juhlia - huolia muistettu ei.

Mutta Joulu jo kukkaron tyhjäksi vei.

Moni meistä nyt pennejä laskea saa.

Tuo ansiotulokin huolettaa.

Mutta vieläkin jaksaa kansa Suomen, yhä toivoa:

Tulee vielä parempi huomen!

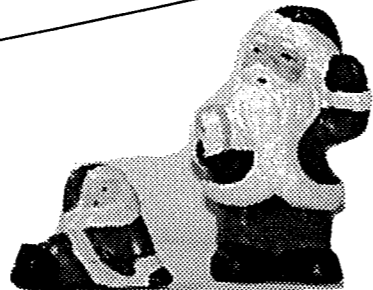
Siis Onnea Vuodelle Uudelle nyt.

Taas yksi vuosi on päättynyt!

Hilkka Nieminen

*Rauhallista
Joulua ja
Onnellista
Mutta Vuotta*

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Joulukuu 12/1997

Hyvää Joulua

TUNTOSARVI 23.vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120 Helsinki.

Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Päätoimittaja: Anu-Liisa Rönkä **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Eero Vartio, Martti Avila, Marja Heinonen, Maija-Leena Railo, Anita Palo, Marja-Leena Roponen, Anu-Liisa Rönkä, Raili Karisaari.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä ja sähköpostina.

Sisällys:

Terveystietoa erityisryhmille.....	2
Pääkirjoitus:	
Arvoisat yhdistyksemme jäsenet ja ystävät, Elisa Mikkola.....	3
Joulua voi viettää monella tavalla	4
Sokeiden suojeluspyhimys.....	5
Lupauksia ja toiveita	6
Syyskokous valitsi hallituksen....	8
Kerhot täyttävät vuosia.....	10
Novelleja arjen keskeltä.....	11
Dublinissa tasa-arvon tiellä.....	12
Pilattu jouluiilo	14
Joulutervehdyksiä postikortilla...	15

Lukijoiden postia:

Muistoja menneiltä ajoilta, Hilikka Kasurinen.....	16
Terveisiä Ahvenanmaalta, Ritva Väisänen.....	17
Liiku ja laihtu -kurssi Siilinjärvellä, Ossi Rajala.....	20
Sattuuhan sitä, OR.....	21
Ajatuksia sähköpostin välityksellä, Vieno Hyttinen.....	22
Joulu on tullut, Hilikka Nieminen	23
Vuoden vaihtuessa, HN.....	24

Kansi: Antti, 1v, toivottaa Hyvää Joulua. (Kuva ALR)
Piirokset sisäsivuilla: Micaela Morero

Seuraava lehti 1/98 ilmestyy 26.1.1998. Aineiston oltava toimituksessa viimeistään 9.1.1998.

Terveystietoa erityisryhmille

Erytisryhmien terveystietoa käsittelevä seminaari järjestetään Valkeassa talossa Helsingissä 18.-19.9.1998.

Seminaari on osa EU:n terveystietoprojektia. Mukana ovat Terveystietokeskus, Näkövammaisten Keskusliitto, Kehitysvammaliitto, Kuurojen Liitto sekä Suomen Kuurosokeat.

Seminaarissa käsitellään niiden erityisryhmien ongelmia, jotka eivät voi käyttää normaalia kirjoitettua ja/tai audiovisuaalista tiedotusmateriaalia; heitä ovat muun muassa kuurosokeat, näkövammaiset, kuurot, kuulovammaiset ja puhevammaiset. Tarkoituksena on kartoittaa näiden ihmisten tarvitseman erityismateriaalin tuottamisen tilannetta EU:n jäsenmaissa.

Seminaarin yhteyteen järjestetään näyttely, jossa on mahdollista esitellä aiheeseen liittyvää aineistoa.

Seminaaria rahoittaa Euroopan Komissio ja Suomen Sosiaali- ja terveysministeriö. Virallinen seminaarikieli on englanti. Mukaan odotetaan ainakin kolmea edustajaa kustakin EU:n jäsenmaasta. (RK)

Arvoisat yhdistyksemme jäsenet ja ystävät!

Oulussa pidetyssä syyskokouksessa keskusteltiin monista tärkeistä kysymyksistä, jotka askarruttavat sekä yhdistyksemme jäseniä että varmasti myös monia muitakin kuurosokeita.

Tukihenkilötoiminnan kehittämisen tarve nousi monissa puheenvuoroissa esille. Vapaaehtoisen tukihenkilön avulla on mahdollista osallistua sellaisiin toimintoihin, joihin tarvitaan apua. Tukihenkilötoiminnan muodot voivat vaihdella laajastikin: joku tarvitsee kaveria shakinpeluuseen ja lenkkeilyyn, joku kirjeen kirjoittamiseen tai käsityöhöön selvittämiseen.

Tukihenkilöitä tarvitaan kuitenkin paljon enemmän kuin heitä on tällä hetkellä saatavilla. Tukihenkilökoulutusta on järjestetty viime vuosina sekä yhdistyksen omana koulutuksena että yhteistyössä esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin kanssa. Koulutuksen käyneistä kuitenkin vain harvat jäävät vakinaisesti tai pitkäaikaisesti tukihenkilöiksi. Elämäntilanteet vaihtuvat niin tukihenkilöillä kuin kuurosokeillakin ja aina

eivät kuurosokeiden tarpeet ja toiveet sekä tukihenkilöiden mahdollisuudet – esimerkiksi ajankäytön suhteen – vastaa toisiaan.

Tukihenkilö ei kuitenkaan korvaa tulkkiä tai henkilökohtaista avustajaa. Näillä kaikilla on omat tehtävänsä kuurosokean elämänlaadun kohottajina ja osallistumismahdollisuuksien lisääjinä.

Ensi vuonna järjestösihteeri yhdessä aluesihteereiden kanssa pyrkii löytämään uusia ideoita tukihenkilöiden löytymiseksi ja kouluttamiseksi.

Toivotan teille kaikille hyvää ja rauhaa joulua sekä onnellista uutta vuotta!

Eriyiset terveiset oululaisille jäsenillemme, jotka olivat nähneet paljon vaivaa valmistukseen meille mukavat syyskokouspäivät joulujuhlineen. Sydämelliset kiitokset teille kaikille!

Elisa Mikkola
Toiminnanjohtaja

Joulua voi viettää monella tavalla

Anu-Liisa Rönkä

Suomalainen perinnejoulu on perhejuhla, johon kuuluu jouluateria, joulupukki lahjoineen, joulukirkko ja sauna. Jouluateria sisältää kinkut, laatikot, rosollit ja kiisselit. Juhlakuntoon koristellusta talosta löytyy kimalteleva joulukuusi, olkipukkeja, himmeleitä, tonttuja ja enkeleitä.

Harva meistä kuitenkaan enää viettää joulua kaikkia perinteitä noudattaen. Perinteiden tilalle on syntynyt uusia joulunviettotapoja. Joulua vietetään monenlaisissa kokoonpanoissa: kuka yksin, kuka kaksin, kuka uusperheen tai ystävien seurassa. Yksinään juhliminen vaatii ehkä rohkeutta enemmän kuin perhejuhla, mutta lopputulos voi olla palkitseva.

Jotkut haluavat välttää koko joulun lähtemällä ulkomaille pyhien ajaksi. Toiset viettävät joulunpyhät maalaistalossa, täysihoidolassa tai etsiytyvät johonkin rauhalliseen hiihtämisenpaikkaan.

Kuurosokeiden toimintakeskus Tampereella järjestää jouluna kurssin otsikolla *Et ole jouluna yksin*.

Toimintakeskuksessa voi viettää perinteisen joulun yhdessä asukkaiden, muiden kurssilaisten ja työntekijöiden kanssa. Kurssin hakuaika on jo umpeutunut, mutta mahdollisia peruutuspaikkoja voi kysellä kurssin vetäjältä, kodinohjaja **Leena Mattilta**.

Aikaisemmista toimintakeskuksen joulusta on hyvät kokemukset.

–On ollut hyvä henki. Täällä on ollut oikein kivaa! Leena sanoo. Mukana olivat viime vuonna melkein kaikki toimintakeskuksen asukkaat ja muutama kurssilainen.

Toimintakeskuksen joulunviettoon kuuluvat joululaulut tonttuleikkineen, perinteinen jouluateria, käynti hautausmaalla, joulusauna, joulupukin vierailu, joulukirkko sekä Tapaninpäivän ajelu hevosella ja reellä.

–Tämä on täysin perinteinen joulu, sitä vaan ei vietetä oman perheen parissa.

Joulu voi olla vaikeaa aikaa sille, jolla ei ole paikkaa mihin mennä.

–Täällä me kaikki huolehdimme yhdessä siitä, ettei kukaan ole jouluna yksin, Leena lupaa.

Sokeiden suojeluspyhimys

Saija Pelvas

Joulukuun 13. päivänä vietetään Lucianpäivää. Luciaa juhlietaan varsinkin ruotsinkielisessä yhteisössä. Ruotsalaisten esikuvien mukaan Lucia tunnettiin Suomessa jo 1700-luvulla, mutta Luciakulkueet tulivat maahamme paljon myöhemmin.

Kuka on Lucia? Nykyään valitaan nuori, kaunis, vaaleatukkainen ruotsinkielinen tyttö kantamaan kynttiläsoihtua kutreillaan Lucianpäivän kulkueessa. Lucia on pukeutunut valkoiseen pitkään pukuun, johon kuuluu punainen vyö. Päässä kannettava kynttelikkö on koristeltu puolukanvarvuilla.

Alkuperäinen Lucia oli kotoisin Italiasta. Legendan mukaan pyhä Lucia surmattiin Sisiliassa vuonna 300. Ennen surmaamista hänen silmänsä sokaistiin. Tämän takia Luciaa pidetään sokeain suojeluspyhimyksenä. Lucian muistopäivää vietettiin joulukuun 13. päivänä.

Vuosisatojen aikana pyhän Lucian maine kulki Etelä-Euroopasta pohjoiseen, missä juliaanisen ajanlaskun mukaan vuoden pisin yö oli joulukuun 13. päivänä eli juuri Lu-

cian muistopäivänä. Vuoden pimeimmän ajan taittumista juhlittiin syömällä ja juomalla.

Pohjolassa nähtiin Lucia ensimmäisen kerran Länsi-Ruotsin papipiloissa ja kartanoissa 1760-luvulla. Tuolloin Lucia-neidolla oli siivet ja hän kantoi kynttilää.

Suomeen Lucia tuli 1890-luvulla. Häntä juhlittiin ensin satunnaisesti, mutta 1930-luvulta lähtien säännöllisemmin. Kodeissa ja kouluissa on vietetty Lucian juhlaa, mutta vuodesta 1950 lähtien on valittu myös valtakunnallinen Lucia. Helsingissä näkyvin tapahtuma on kaupungin läpi kulkeva saattue, jossa Santa Luciaa laulavat kauniin Lucian lisäksi perässä tulevat Lucia-neidot. Kulkueessa on mukana usein myös tiernapojat.

Lucia käy vanhainkodeissa, sairaaloissa, hoitolaitoksissa ja kouluissa. Hän on vierailut usein muun muassa ruotsinkielisessä näkövammaisten koulussa Helsingissä.

Lupauksia ja toiveita vuodelle 1998

Koonnut Anu-Liisa Rönkä

Uuden vuoden alussa on lupa toivoa jotakin hyvää, jota tuleva vuosi toisi tullessaan. Tapana on lisäksi tehdä lupauksia, jotka ennen pitkää yleensä unohtuvat. Tuntosarvi kysyi muutamilta yhdistyksen jäseniltä ja työntekijöiltä, mitä he toivoivat ja lupaavat.

Riku Virtanen

Lupaan yrittää käydä peruskoulun kunnialla loppuun. Nyt on viimeinen vuosi menossa, yhdeksännen luokan kevät alkamassa. Syksyllä aloitan lukion. Käyn vielä omalla koulullakin, mutta lukion aloitan kuitenkin jo 98-99 lukukauden aikana.

Sitten voisin luvata, että yritän harjoitella shakkia ja pärjätä kuurosokeiden kilpailuissa. Ja vanhemmilleni lupaan olla veneellä kesällä!

Nämä ovat suuntalinjat, joita nyt katselen. Ja tietokoneharrastus jatkuu, yritän saada tarvittavat tietotekniikkataidot ennen lukiota opituksi, että osaan käyttää koneita ja apuvälineitä.

Jorma Säynäjäkangas

Lupaukseni on se, että luen pojileni joka ilta sadun tai kerron tarinan. Lisäksi vähän ennen nukku-
maanmenoa on yhteinen Isä meidän -rukous. Mikäli olen oikein väsynyt pitkästä ajomatkasta, sitten joko tarina tai rukous - ainakin jompikumpi.

Ensimmäisenä mieleeni tullut toive vuodelle 1998 on se, että saisin ammuttua paljon jäniksiä, joiden lihan syönti antaisi minulle nopeutta ja valppautta aluesihteerityön haasteiden ratkomista varten.

Pirkko Virtanen

Omakohtaisesti en usko uuden vuoden lupauksiin enkä harrasta niitä. Minulle elämän pienet ja isot käännekohtat ovat aina ratkaisun ja lupauksen paikkoja. Voi vain yrittää parastaan ja kasvattaa itselleen laajaa sydäntä ja anteeksiantavaa mieltä. Itselleenkin pitää oppia antamaan anteeksi - ja muille - siinä on läksyä vuoden jokaiselle päivälle.

Eila Särkimäki

Jokaisena päivänä, jonka saan aloittaa toivon voivani kiitollisena vastaanottaa. Jokaisena päivänä, jonka saan aloittaa toivon voivani lähimmäiselleni jotain antaa.

Jokaisena päivänä, jonka me kohtaamme toivon voivamme rauhankukkia kasvattaa. Jokaisena päivänä, jonka me kohtaamme toivon voivamme erilaisuutta kohdata ja kunnioittaa.

On helpompi kirjoittaa toiveista, kuin lupauksista! Lupaukset tahtovat jäädä pelkiksi lupauksiksi. Siitä huolimatta lupaan huolehtia itsestäni paremmin ensi vuonna. Etsin uutta potkua elämäni ja pidän itseni ajan tasalla. ATK:hon liittyviä taitoja opiskelen itsenäisesti.

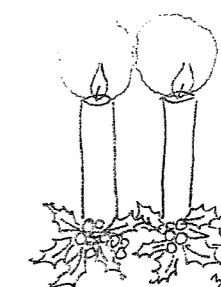
Tulevista en suuria odota - yritän tehdä jokaisesta päivästä niin hyvän kuin se kulloinkin on mahdollista - elää tässä päivässä ja nyt - siitäkin pitää muistuttaa itseään päivittäin - elää tämä hetki mikä on käsillä.

Luonteeseeni kuuluu haasteet ja työnteko - väliin haluan olla itseni kanssa ja ottaa etäisyyttä asioihin. Sillä tavalla etsin tasapainoa tekemisen ja olemisen kysymyksiin. Aina on kysyttävänä jotain - se on jotain joka on minussa itsessäni juurtuneena syntymästä asti ja se tekee elämän mielenkiintoiseksi. Nuoruuden lentoon hakee syvyyttä ja rauhaa ja sitä toivoisi muillekin.

Raili Karisaari

On sellainen tunne, että monissa asioissa on nyt aika luopua vanhasta ja tehdä tilaa uusille asioille. Lupauksista olkoon tärkeimmällä sijalla kehon kunnosta huolehtiminen. Enemmän liikuntaa, vähemmän herkuttelua - se olkoon mottoni vuonna 1998. Toiveeni olisi myös oppia elämään tässä ja nyt - nauttimaan niistä hyvistä asioista, joita minulla on juuri nyt.

Syyskokous valitsi hallituksen

Anu-Liisa Rönkä

Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokous pidettiin Oulussa lauantaina 22.11.-97. Kokouksessa oli mukana 61 yhdistyksen varsinaista jäsentä ja yksi omaisjäsen.

Raimo Korpela valittiin yksimielisesti yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi kaudelle 1998-1999. Hallituksen jäseniksi erovuoroisten tilalle valittiin **Ulla Kungas** Tampereelta ja **Vesa Pikkuhookana** Oulusta. Erovuorossa ollut **Seija Troyano** jatkaa hallituksessa. Troyano sai äänestyksessä 35 ääntä, Kungas 34 ääntä ja Pikkuhookana 19 ääntä.

Hallitukseen ehdokkaana ollut **Marja-Liisa Ritala** sai äänestyksessä myös 19 ääntä, joten valinta Pikkuhookanan ja Ritalan välillä tapahtui arvalla. Hallituksesta jäivät erovuoroisina pois **Pekka Juusola** ja **Hilkka Hyötylä**, jotka kieltäytyivät ehdokkuudesta seuraavalle kaudelle.

Hallituksen asiantuntijajäseniksi vuodelle 1998 valittiin **Pauli Kelan-**

der ja **Terhi Muhonen** omaisten edustajina sekä **Jouni Onnela** Arlainstituutista.

Syyskokous hyväksyi ensi vuoden toimintasuunnitelman ja talousarvion. Toimintasuunnitelma herätti jäsenten keskuudessa vilkasta keskustelua. Toiminnanjohtaja totesi, että puheenvuorot huomioidaan mahdollisuuksien mukaan toimintasuunniteltaessa ja toteutettaessa.

Hannu Lassila kunniajäsen

Syyskokous kutsui yhdistyksen kunniajäseneksi **Hannu Lassilan**. Hallitus oli perjantaina 21.11. valinnut Vuoden Työntekijäksi Kuurosokeiden toimintakeskuksen johtajan **Kirsti Tammisen**, ja hänet kukitettiin syyskokouksen yhteydessä.

Syyskokous hyväksyi julkilausuman, joka käsittelee kuurosokeiden oikeutta työntekoon ja mielekkääseen tekemiseen. Julkilausuma julkaistaan tämän jutun yhteydessä.

Varsinainen syyskokous saatiin

päätökseen lauantaina, joten sunnuntaina jäi aikaa vapaalle keskustelulle. Keskusteluissa nousi esille varsinkin tukihenkilöiden tarve. Tukihenkilöasia onkin esillä vuoden 1998 toimintasuunnitelmassa.

Järjestösihteeri **Heikki Majavato**tesi, että ensi vuonna tukihenkilöitä yritetään löytää lisää ja saada tukihenkilöt myös pysymään toiminnassa mukana. Myös vertaistuki-toiminnan kehittämistä jatketaan tämän vuoden hyvien kokemusten pohjalta.

Syyskokouksen puheenjohtajana toimi **Seppo Jurvanen** ja sihteerinä **Elisa Mikkola**. Kokouspaikka oli Ramada Hotel Oulu.

Julkilausuma: Kuurosokealla oikeus työntekoon

Me kuurosokeat haluamme olla yhteiskunnan tasavertaisia jäseniä. Tasavertainen osallistuminen edellyttää myös mahdollisuutta tehdä työtä. Suomalaisessa yhteiskunnassa työntekoa arvostetaan ja työ määrittää yksilön asemaa yhteisössä. Työtä vailla oleva eristyy helposti muista ihmisistä, omasta yhteisöstään ja tätä kautta koko yhteiskunnasta.

Me Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokouksen edustajat edellyttämme kuurosokeille mahdollisuutta työntekoon ja mielekkääseen tekemiseen. Tekniikan kehitys on poistanut kuurosokeuden aiheuttamia esteitä, jotka ovat rajoittaneet toimintamahdollisuuksiamme. Kuulon ja näön apuvälineet ja tietotekniikka mahdollistavat kommunikoinnin ympäristön kanssa.

Me kuurosokeat haluamme antaa oman tietotaitomme yhteisön käyttöön. Valitettavan harvat meistä ovat mukana työelämässä. Monella meistä on kuitenkin ammattikoulutus, jota tulisi hyödyntää. Olemme halukkaita opiskelemaan ja hankkimaan uusia ammatteja.

Nykyisessä työllisyystilanteessa, jossa myös monet kuulevat ja näkevät ovat työmarkkinoiden ulkopuolella, vammaisten työllistyminen on entistä vaikeampaa. Kaikki meistä eivät voi olla mukana työelämässä, mutta meillä on kuitenkin oikeus mielekkääseen tekemiseen. Sen kautta voimme laajentaa toimintamahdollisuuksiamme ja saada sisältöä elämään.

Yhteiskunnan taloudellista tilannetta ei saa käyttää perusteluna sille, että meidän perusoikeutemme, oikeus tasavertaiseen osallistumiseen jää toteutumatta.

Kerhot täyttävät vuosia

Heikki Majava

Kuurosokeiden kerhot ovat oman alueensa kuurosokeiden yhteisen toiminnan tulosta. Aktiiviset kerhot tarjoavat mukanaolijoille mahdollisuuden ajatusten vaihtoon, yhdessäoloon, virkistykseen ja oman alueen asioiden seuraamiseen ja vaikuttamiseen. Nyt kun ensimmäisten kerhojen perustamisesta alkaa olla yli vuosikymmen, on nähtävissä kuinka kerhojen toiminta on tuonut yhteisyyttä ja ystävyyttä kuurosokeiden välille.

Satakunnan kuurosokeiden lämpimässä 10-vuotisjuhlassa 8.10.1997 saattoi aistia, kuinka kuurosokeiden oma yhteistoiminta koetaan tärkeäksi ja antoisaksi. Juhlan yhteydessä esitetyn kerhon historiikin kautta voitiin todeta, että yhdessä toimien kerhossa on saatu paljon aikaiseksi sekä virkistystoiminnan että yhteiskunnallisen osallistumisen alalla.

Satakunnan kerhossa kuurosokeutta on tehty tunnetuksi ja säännöllisissä tapaamisissa käyvät puhujat voivat tehdä selkoa kuurosokeita askarruttavista asioista. Pienestä

jäsenmäärästään huolimatta kerho on omalla toiminnallaan osoittanut yhteistyön voimaa. Tästä kiitoksena kerhon perustajajäsenet kukitettiin ja halattiin.

Pieni kerho vaatii työtä

Myös Haapajärven kerhon 5-vuotisjuhlassa 16.10.1997 yhteistyön ja yhdessäolon voima oli vahvasti mukana. Pienen kerhon toiminta vaatii siihen osallistuvilta paljon työtä ja vaivaa. Vuosia jatkunut toiminta on osoitus siitä, kuinka työssä on päästy eteenpäin. Haapajärven kerho on yhdessä Oulun kuurosokeiden kerhon kanssa toinen toistaan tukien voinut toteuttaa hankkeita, joita kummankaan kerhon olisi ollut vaikeaa toteuttaa yksin.

Juhlien vuosi päättyy Vaasan kerhon 10-vuotisjuhlaan. Tätä kirjoitettaessa siihen vasta valmistaudutaan, mutta juhlaan on aihetta, sillä myös Vaasassa toiminta on jatkunut säännöllisesti monia vuosia.

Kirjoitustalkoot

Novelleja arjen keskeltä

Raili Karisaari

Tavallinen arkipäivä on täynnä erilaisia pieniä tapahtumia ja tilanteita. Usein ei tule edes kiinnittäneeksi huomiota, mitä kaikkea päivän aikana on tapahtunut. Muistamme vain ne kaikkein järjestyttävimmät sattumat ja nekin oikeastaan vasta jälkeinpäin.

Mietipä esimerkiksi päivää tai hetkeä, jolloin tapasit ensimmäisen kerran elämäkumppanisi tai parhaan ystäväsi. Ihan tavallinen päivä, kenties ihan tavallinen tilannekin. Vasta jälkeinpäin tuo tapahtuma sai erityisen merkityksensä sinun elämässäsi.

Mitäpä jos jonain päivänä varaisit pöydälle kynän ja lehtiön. Jokaisen tunnin jälkeen voisit istahtaa hetken ja kirjoittaa muistiin tapahtumat tuon tunnin aikana. Kaiken ei tarvitse olla konkreettisia tapahtumia, mukana voi olla sinun omia ajatuksia, tuntemuksia ja oivalluksia. Aluksi sinusta voi tuntua, ettei mitään kirjoittamisen arvoista tapahdu. Mutta kun jälkeinpäin luet kirjoittamasi, huomaat, että koko päivä on täynnä pienempiä ja suurempia tapahtumia.

Uusi runo- ja novellikokoelmamme tulee olemaan juuri tällainen; pieniä arkisia tapahtumia, joita värittävät tunteet ja sinun omat kokemuksesi. Aikaa kirjoitusten lähettämiseen on koko tammikuu.

Työpaja maaliskuussa

Maaliskuun aikana järjestämme työpajan, johon on tarkoitus kutsua osa kirjoittajista. Työpajan vetäjänä on asiantuntija, jonka opastuksella jokainen käy tekstinsä läpi. Tarkoituksena on harjaannuttaa ja auttaa tuottamaan hyvää ja selkeää tekstiä, jossa näkyy kirjoittajan oma persoonallisuus ja ilmaisutapa.

Toukokuun aikana kirjan kokoaminen alkaa oikein todenteolla. Silloin käymme läpi vielä kerran kaikki tarjotut tekstit ja valitsemme ne, jotka parhaiten soveltuvat kirjan teemaan. Samalta kirjoittajalta hyväksymme vain yhden kirjoituksen. Tässä vaiheessa ei kirjoitusten sisältöön enää kosketa.

Kirja julkistetaan kuurosokeiden kulttuuritapahtumassa syyskuun lopulla.

Dublinissa tasa-arvon tiellä

Pirkko Virtanen

Kuurosokeiden Euroopan verkosto EDbN:n toiminnan osana järjestettiin Napanuoran katkaisu -seminaari, verkoston vuosikokous ja lopuksi verkoston johtoryhmän kokous Dublinissa, Irlannissa 7. - 11.11.-97.

Mikä on EDbN?

Se on epävirallinen organisaatio, joka koordinoi kuurosokeusalan kansainvälistä yhteistyötä. Verkosto toimii EU-maiden alueella. Se on ollut toiminnassa jo yhdeksän vuotta. Jokainen jäsenmaa voi lähettää verkoston vuosikokoukseen kolme virallista edustajaa, joista kukin voi edustaa vain yhtä ryhmää: kuurosokeita aikuisia, kuurosokeiden vanhempia ja ammattilaisia. Johtoryhmään valitaan kolme edustajaa kustakin ryhmästä, sekä puheenjohtaja, sihteeri ja rahaston hoitaja. Toimikausi on kolme vuotta.

Työ syntymästä kuurosokeiden parissa on ollut verkostossa eniten edustettuna ja osanottajat ovat

suurelta osin syntymästä kuurosokeiden puolelta - vanhemmat ja ammattilaiset ovat käyttäneet eniten äänivaltaa verkostossa.

Kuurosokeutuneiden aikuisten muukaantulo asettaa verkostolle uusia haasteita. Aikuisten ohjelma ja päätösvalta on toistaiseksi vähäistä syntymästä kuurosokeisiin nähden. Kansainväliset kokemukset ovat vahvistaneet käsitystäni aikuisten omien toimintojen lisäämisen välttämättömyydestä, jos haluamme muuttaa vallitsevaa käytäntöä.

Tällä kertaa EU-maat Saksa, Portugali ja Irlanti eivät olleet lähettäneet yhtään kuurosokeaa edustajaa. Norja ja Islanti eivät kuulu EU-maihin, mutta niistä oli kummastakin yksi työntekijä mukana. Työntekijät ja vanhemmat kansoittivat seminaarin.

Osallistumisen esteet pois

Vuosikokouksen tärkeimmän esitelmän piti Maailman terveysjärjestön WHO:n lakimies. Hän kertoi selvitystyöstä, jonka tavoitteena on

tunnistaa ja poistaa esteitä vammaisten täyden osallistumisen ja tasa-arvon tieltä. WHO tekee selvitystä yhteistyössä Euroopan unionin vammaisfoorumin kanssa.

Pyrkimyksenä on määritellä, missä vammaisten osallistumisen esteet loppujen lopuksi ovat, mitä ne ovat, miten niihin pitää vaikuttaa ja miten lainsäädäntöä, asenteita tai ympäristöä pitää muuttaa, että esteet poistuisivat. Jos ei osata määritellä eikä mitata mitä nämä esteet todellisuudessa ovat, ei voida mitään muuttaakaan.

Osallistuminen - osallisuus on se sana jota nyt viedään eteenpäin. Euroopan vammaisfoorumien motto kuuluu: Ei mitään meille - ilman meitä! Puhuja kuulutti vammaisten oman asiantuntemuksen kuuntelemisen tärkeyttä ja mukanaolemisen tärkeyttä, jos maailmaa halutaan muuttaa vammaisystävällisemmäksi paikaksi, joka sopii kaikille ihmisille.

Virallisten tervetuliaispuheiden jälkeen kuultiin kolme aloitusluentoa. Ensin minä puhuin aikuisten perhe-elämän todellisuudesta käytännön esimerkkien kautta. Viestinä oli se, että perhe tarvitsee kokonaisvaltaista huomioimista ja aikuiset kuurosokeat ovat omassa parisuhteessaan ja perherooleissaan oi-

keutettuja tasavertaiseen osallistumiseen ja päätöksentekoon.

Lapsuuden perhe mallina nykyiselle

Lapsuuden perheen ja suvun mallit ovat mallina meille. Teemme omassa perheessämme asioita samalla tyylillä kuin omassa lapsuuden perheessä tehtiin. Äidin ja isän roolit, vanhemmuuden roolit, elämäntoverin, rakastajan, työtoveruuden roolit, kaikki roolit ovat olemassa aikuiselle, niiden sovittaminen yhteen toisen ihmisen kanssa ei liene yksinkertaista.

Ristiriitoja tulee, roolit muuttuvat, oma suhtautuminen rooleihin muuttuu iän ja elämäkokemuksen myötä - kuten muillakin aikuisilla. Kuurosokeus ei muuta tätä kehitystä. Miten kuntoutus pystyy vastaamaan ja tulemaan mukaan pari- ja perhe-elämän vaikeisiin tilanteisiin - siinä olisi mietittävää.

Luentojen jälkeen oli kolme erillistä keskusteluryhmää, ja jokainen sai vapaasti valita mihin meni mukaan. Kuurosokeiden ryhmässä kuultiin monta tarinaa siellä olleiden omista kokemuksista.

Kuurosokeiden ryhmän keskusteluista oli kiinnostunut vain muutama ei-kuurosokea.

Pilattu jouluiilo

Hilkka Nieminen

Joulu oli taas tulossa tänäkin vuonna. Hilkan muut perheen lapset olivat jokainen antaneet äidille lahjatoivomuslistansa joulupukille toimitettavaksi.

–Kovin isoja lahjoja ja kalliita ei tänä jouluna joulupukki pystyisi antamaan, oli äiti sanonut kaikille lapsille.

Hilkka kyllä tiesi, mistä se johtui. Hän ei enää uskonut pukin niitä lahjoja ostavan. Äiti ja isä ne joutuivat aina ostamaan. Pukki vain jakaisi ne. Nyt oli isällä ollut taas selkä kipeänä eikä hän moneen viikkoon ollut työkunnossa. Vanhemmilla oli nyt siis vähän rahaa eivätkä he voineet paljon lapsilleen joululahjoja antaa.

Hilkka itse oli kirjoittanut toivovansa vain kirjaa joululahjaksi. Olisi joululoman aikana mukavaa lueskella sitten lahjaksi saatua kirjaa, olisi kerrankin aikaa siihen. Nyt oli kaikkien toivomuslistat kirjoitettu ja annettu äidille. Hilkka oli joutunut nuorempien sisarusten listat kirjoittamaan, eivät he itse vielä osan-

neet kirjoittaa. Oli enää neljä päivää jouluiilo. Äiti oli mennyt kauppaan ja näin iltapäivällä olivat kaikki lapset kotona, koululaisetkin.

Hilkka oli alkanut vähän siivoilla kamarissa. Pitäisi jouluksi pyyhkiä pölyt myös noiden isovanhempien kuvasuurenustien yltä, hän ajatteli. Äiti oli aina iloinen, jos Hilkka vanhimpana auttoi siivouksissa. Hän haki pölyrievun keittiöstä. Koska toiset lapset olivat toisessa kamarissa leikkimässä, sai Hilkka rauhassa siivoilla.

Jakkaralle nousten Hilkka sai itsensä sopivalle korkeudelle pyyhkiäkseen kuvan yläreunan pölystä. Hän veti juuri kuvan yläreunasta pölyä rievulla, kun sieltä kuvan takaa putosi paketti. Nähtyään paketissa oman nimensä Hilkka arvasi, että äiti oli piilottanut kuvan taakse joululahjaksi Hilkan ostamansa kirjan.

Nyt tuli Hilkan kova halu tietää, mikä kirja se oli. Ajattelematta sen enempiä hän avasi paketin. *Robin Hoodin Seikkailut* luki paperista esiin tulleen kirjan kannessa. Äiti oli tiennyt Hilkan toivovan sellaista kir-

jaa, mitä ei ollut koulun kirjastossa. Hilkka oli kerran äidille pahoitellut sitä. Muuten kirjastossa oli mukavia kirjoja. Hän oli jo melkein koko kirjaston kirjat lukenutkin. Nyt Hilkan teki kovasti mieli heti lukea tuo uusi kirja. Olisikin vielä aikaa pistää kirja paikoilleen kuvan taakse ennen aattoa. Nopeasti Hilkka pisti kirjan omaan kaappiinsa. Siellä oli muitakin hänen tavaroitaan, joiden alle kirja meni piiloon. Illalla Hilkka pisti sen reppuunsa, jossa oli koulukirjat.

Sitten aamulla hän kiipesi kirja mukanaan leikkitupaan. Oli sunnuntai, eikä ollut koulua. Leikkitupa oli siellä saunan ylisillä. Oli jo syksy ja kylmää siellä oli kirjaa lukea, mutta kyllä Hilkka sen siellä päivän aikana luki ahmien. Sitten hän piilotti paketoimansa kirjan taas valokuvan taakse. Äiti ei tiennyt tytön puuhista mitään. Pukki toi kirjan sitten aattona Hilkan. Oli mukavaa katsoa sisarusten riemua, kun he saivat joululahjansa. Mutta Hilkan oli nyt jouluiilo kadonnut.

Lopuksi hän tunnusti nukkumaan käydessään äidille itkien koko jutun ja pyysi anteeksi. Äiti kyllä ymmärsi ja antoi anteeksi, mutta sanoi ettei niin saa toiste enää tehdä, koska se pilaa jouluiilon kun tietää saamansa lahjan.

Joulutervehdyksiä postikortilla

Suomalaiset lähettävät innokkaasti joulukortteja – arviolta yli 50 miljoonaa tänäkin vuonna. Melkein jokainen haluaa muistaa niin läheisiä kuin kaukaisempiakin sukulaisiaan ja ystäviään joulutervehdyksellä.

Joulukorttien historia ulottuu viime vuosisadan puolivälin tienoilte. Ensimmäinen joulukortti painettiin Englannissa vuonna 1843. Suomen vanhin joulukortti on vuodelta 1871. Se on ristinmuotoinen pitsikortti, jonka reunat on koristeltu kauniilla kuvioilla.

Joulupukit, tontut tai joulukuuset eivät kuuluneet alunperin joulukorttiin; yleisiä olivat sen sijaan maisemakortit, joissa ei näkynyt lunta lainkaan. Myös possu, kärpässieni, apila ja rahakolikot ovat ennen kuuluneet joulun ja uuden vuoden kortteihin.

Suomen tunnetuimpia postikorttitaiteilijoita ovat Martta Wendelin ja Rudolf Koivu. Nykyisin joulukorttitarjonta on kasvanut räjähdysmäisesti. Moni tekee joulukortteja myös itse.

Lukijoiden postia

Muistoja
menneiltä ajoilta

Hilkka Kasurinen

Aina on mielessä mulla aika tuo onnellinen. Yli vuosi on kulunut siitä kun Pekani äkillisesti otettiin pois, yhteiselämämme päättyi. Juuri kun olisi ollut meillä 15-vuotishääpäivän lähestyvä juhlinta-aika. Kuolema vain ei tunne rajoja, se on hyväksyttävä.

Suru on nyt haihtunut, kyyneleet kuivattu. On aika elää muistoissa ja katsoa tulevaa elämää, senhän on jatkuttava.

Vuosia on vierinyt siitä, kun meidän yhteiselämä alkoi opiskelun merkeissä. Noin vuoden naimisissa olleena tämä nuoripari aloitti elämänsä aktiivisesti. Riippuvuus toinen toisestaan on ollut tavallaan hyväksi. Olemmehan saaneet yhdessä oppia niin paljon.

Muistan päivän kun Kaija Salekari tuli meille. Kaijan hämmästys oli suuri, kun kotini oli kuin kukkiva puutarha. Oli pari päivää sitten vietetty suuret synttärjuhlat yhteisesti. Kaijan kanssa oli hyvä keskustella, hän oli äidillinen ja lämminhenkinen ihminen. Oli helppo puhua meidän keskinäisestä vaikeudesta välillämme, tavasta viestittää. Vaikeuksia tulee paljon eteen, jos ei ymmärrä toinen toistaan.

Kaija ihmetteli kuinka olen tullut toimeen edelliset vuodet kuuroutuneena työelämässä ja pienten lasteni kanssa ilman minkäänlaista apua. Kyllä ne vuodet olivatkin siksi ongelmia täynnä, kivireen vetämisestä – olihan aika silloin toiselta. Kaija kertoi kuntoutuksesta ja apuvälineistä, leireistä, Helen Kellerin elämästä. Kaija kommunikoi kirjoittamalla. Se oli pitkä ja raskas keskustelupäivä tällä menetelmällä. Kakkukahvi virkisti.

Meille järjestyi heti kolmen viikon kuntoutus Näkövammaisten Keskusliiton toimituksessa. Sieltä saimme paljon tietoa, kommunikointiopetusta monen eri opettajan johdolla. Saimme tutustua samalla tavalla kommunikoiiviin. Katsoimme heitä kiinnostuneena. Meitä oli monia, joilla ei ollut mitään menetelmiä käytössä. Toisilla oli niin vai-

kea näkövamma, että eivät voineet kirjoittaa keskinäisissä keskusteluissa.

Kuntoutuskursseja oli monia. Leireillä käytiin vuodesta vuoteen ahkerasti kesät talvet. Kiinnostus senkun kasvoi ja minä opin Pekani kanssa paljon. Kuurosokeiden ryhmä oli kuin suuri perhe, jossa Kaija oli äitinä aina mukana kaikessa. Me harrastimme paljon kaikenlaista. Tärkeintä oli oppia kieli, jolla tulemme keskenämme toimeen. Kun sen opimme, kaikki on paljon helpompaa.

Kyllä ne muistojen vuodet olivat kultaista aikaa, en niistä antaisi päiväkään pois. Ne olivat Pekani kanssa onnellisia vuosia. Siitä olenkin Pekalle kiitollinen. Hän oli kiinnostunut ja aina mukana kuurosokeiden järjestämässä tapahtumissa. Hänen ystävänsä oli samat, kuin minunkin. Toimiessa paljon mukana, on hyvä aloittaa elämän uusi jakso.

Terveisiä
Ahvenanmaalta

Ritva Väisänen

Aurinkoinen ja lämmin Suomen kesä alkoi kääntyä syksyyn, kun Helsingin kerhon pitkäaikainen haave Ahvenanmaan retkestä toteutui.

Perjantaina 5. syyskuuta kokoontui noin 30 hengen joukko Helsingin rautatieasemalle, jossa meitä odottivat bussi ja sen reipas nuori kuljettaja Jani sekä matkanjohtajamme Eila. Auton nokka käännettiin kohti Turun tietä. Tarkoituksemme oli ajaa pohjoista saaristoreittiä Maarianhaminaan.

Ensimmäinen kohteemme oli Kustavi ja Vuosnaisten lauttasatama. Otimme pienen loppukirin, jotta ennättäisimme juuri lähdössä olevaan lauttaan. Puolen tunnin merimatkan jälkeen saavuimme Brändön kuntaan ja Åvan kylään. Majapaikkamme oli kymmenen kilometrin päässä oleva kodikas, punaiseksi maalattu puutalo. Päivällispöytä oli katettu ja kylläpä ruoka maistuikin.

Päivällisen jälkeen saunottiin ja taisipa joku rohkea pulahtaa me-

reen uimaankin. Aikomus oli läh-
teä iltalenkille, mutta vettä tuli tai-
vaalta kuin saavista kaataen, joten
vietimme iltaa hotellin ruokasalissa
seurustelleen. Hotellissa oli myös
paljon muita vieraita, sillä samana
viikonloppuna oli Brändön Lions
Clubi järjestänyt koko maata käsit-
tävät kalastuskilpailut. Kalastajia oli
majoittunut hotelliin.

Lauantai-aamuna aamiaisen jäl-
keen lähdimme kiertoajelulle
Brändön saarelle. Oppaanamme oli
pirteä rouva, joka parikymmentä
vuotta sitten oli muuttanut Porista
Ahvenanmaalle ja toimii siellä
matkaoppaana. Hän on kylän ai-
noa parturikampaaja ja talvella hän
valmistaa matkamuiistoja turisteille
myytäväksi.

Hän kertoi kotiseutunsa luonnosta.
Siellä on paljon korkeita kallioita,
tuulen tuivertamia katajapansaita ja
mäntyjä. Kuusia siellä ei kasva
luonnonvaraisena, niitä on istutet-
tu sinne. Saarella kasvaa myös
harvinainen hasselpähkinäpensas,
jonka hedelmät ovat erittäin mauk-
kaita ja makeita.

Saarella kasvaa myös erittäin har-
vinainen orkidea-heimoon kuulu-
va mukulakasvi jonka nimi on Adam
ja Eeva. Nimi johtuu siitä, että kak-
si kukkaa, violetti ja hennon
vaaleankeltainen, kasvavat aivan

vierekkäin kuin käsi kädessä. Myös
harvinainen tyrni-pensas kasvaa
tällä saarella. Sen marjat ovat erit-
tään vitamiinipitoisia.

Suomen vihannesaitta

Brändön kunnassa on asukkaita
noin 500 ja Åvan kylässä noin 70.
Pääasiallisen toimeentulonsa saa-
relaiset saavat erikoisvihannesten
viljelystä ja kalan kasvatuksesta.
Heillä on suuri kalanviljelylaitos,
jossa kasvatetaan merilohta ja
kirjolohta. Vuosittain siellä perataan
noin 600 tonnia kalaa. Sinunkin
ruokapöydässäsi on ehkä ollut
brändölaista kalaa tai ruusukaalia.
Sanotaan, että joka kolmas sipuli,
joka Helsingissä syödään, on ko-
toisin Brändön saarelta.

Jatkoimme matkaa ja tulimme Suo-
men pienimmän sekatarvakaupan
eteen. Sen seinät pullistuivat, kun
meidän joukkomme ahtautui sinne
sisälle. Tuoksu oli kuin ennen lap-
suuteni sekatarvakaupassa. Sieltä
sai ostaa kaikkea mahdollista sillistä
aamutossuihin. Ahvenanmaan eri-
koisuus, musta leipä, oli monella
kainalossa, kun tulimme takaisin
bussiin.

Tutustuimme myös pieneen
saaristolaispyhäkköön, Jaakobin
kirkkoon. Entinen kirkko oli alkanut
vajota maan alle, joten nykyinen on

rakennettu kalliolle. Varsinkin ju-
hannuspäivänä seurakuntalaiset
täyttävät noin 300 paikkaisen
pyhäkkönsä ääriään myöten.

Syötyämme ja levähdettyämme
hetken, lähdimme kohti lautta-
satamaa. Matka saarelta toiselle ja
lopulta mantereelle kesti noin kol-
misen tuntia. Bussi ajettiin lautan-
uumenista ja jatkoimme matkaa
Jaan Karlsgorden -nimiselle alu-
eelle, jonka ravintolasta meille oli
tilattu päivällinen ahvenanmaalai-
seen tapaan, eli lohikeittoa ja Ah-
venanmaan pannukakkua sekä
mustaa leipää.

Kylläisinä jatkoimme 40 kilometrin
matkan Ahvenanmaan pääkau-
punkiin Maarianhaminaan. Hotelli
Adlon kaupungin keskustassa oli
seuraava majapaikkamme. Sen
pehmeät vuoteet houkuttelivat
muutamit jo nukkumaan. Toiset
lähtivät viettämään alakerran
discoon ja osa porukasta jonkin
matkan päässä olevaan tanssira-
vintolaan.

Punainen kaupunki

Kiertoajelu jatkui sunnuntai-aamu-
na. Paikalliselta oppaalta saimme
paljon tietoa Ahvenanmaasta. Ah-
venanmaa, ruotsiksi Åland, on
Suomen itsehallinnollinen maakun-
ta ja saaristo Itämeressä. Siihen

kuuluu noin 6 500 saarta, joista 65
on asuttua. Asukkaista on noin
24.000 joista noin 10 000 asuu Ah-
venanmaan pääkaupungissa Maa-
rianhaminassa. Kaupunki on ra-
kennettu noin 10 km pituiselle nie-
melle. Maarianhamina on punainen
kaupunki, sillä rakennusaineena on
käytetty siellä esiintyvää punaista
rapakiveä. Rannalla kävimme tu-
tustumassa museoalus Pommern-
iin, joka aikoinaan on purjehtinut
paljon maailman merillä.

Ahvenanmaalla käy vuosittain toista
miljoonaa turistia. Oppaan näitä
kertoillessa ajoimme museo- ja
vapaa-ajan alueelle, jossa saim-
me nähdä, miten saaristossa on
ennen asuttu. Tutustuimme myös
saaristolaisten juhannussalkoon.

Lopulta heitimme hyvästi syys-
auringossa kylpevälle kaupungille ja
lähdimme kohti satamaa ja Viking-
linjan Isabellaa, joka veisi meidät
Turun satamaan. Laivan monissa
myymälöissä teimme tuliais-ostok-
set ja saavuimme Turun satamaan
illalla kello kahdeksan maissa. No-
peasti löytyi tuttu bussi kuljet-
tajineen ja väsyneet mutta
tyytyväisen tuntuiset matka-
kumppanit. Yhdessä lähdimme
kohti Helsinkiä.

Kiitokset Eilalle onnistuneesta mat-
kasta!

Liiku ja laihtu – kurssi Siilinjärvellä

Ossi Rajala

Syyskuun alussa oli Siilinjärven kuntoutumiskeskuksessa Liiku ja laihtu –kurssin toinen osa. Oppaanani oli tällä kertaa kotiväpäli eli vaimo. Hänen mukanaolo oli erityisen tärkeää sillä siellä puhuttiin oikein käytännön esimerkein siitä, millainen ruoka-annos on sopiva, jotta linjat pysyvät hoikkina. Minä nyt enää hoikistunut ole, mutta olipahan siellä eräs Tampereen likka, joka oli laihtunut kevään aikana peräti kymmenen kiloa. Se on paljon.

Meillä oli monenlaista liikuntaa. Porealtaassa hierottiin vesitykillä selkää, olkapäitä ja jalkoja. Liikunnallisesta puolesta vastasi naisten tanssit illalla, mutta enhän minä sinne lähtenyt riepotehtäväksi. Siinä hommassa tulee liian hiki.

Ulkoliikunnassa oli yksi hieman erikoinen liikuntamuoto. Samalla kun käveltiin, liikuteltiin käsivarsia olkapään päältä ja liikuteltiin vartaloa, päätä, jalkoja ja niin edelleen. Tuntuu siltä kuin olisi ollut lentoon pyrkivä kalkkuna.

Siellä ravintolan puolella ruokaili parina päivänä eräs naishenkilö. Hän oli niin pullea, ettei hän sopinut aisoilla varustettuun tuoliin istumaan muuten kuin toinen kinkkupuoli kulmittain. No, se oli hyvä esimerkki siitä, mitä ylen syöminen tuo tullessaan. On vaikea löytää istumapaikkoja pullealle pyrstölle.

Siellä kerrottiin myös, kuinka paljon rasvaa on eri ruokalajeissa ja kuinka paljon tavallisessa pullassa, munkeissa ja viinereissä on rasvaa ja sokeria. Tavallisessa mehupullollisessakin on sokeria niin paljon, että siihen viereen oli kasattu peräti 14 sokeripalaa.

Kuopiolaisia vieraita kävi siellä puhumassa Kuopion murretta, mutta savonmuan Hilimasta minä en tienyt mitään. Vieraille esiteltiin video Lumikki ja seitsemän kääpiötä. Video on kuvattu vuonna 1985. Ja kahdella eri äänellä minäkin sitten yritin ilahduttaa ihmisiä. Viimeisenä iltana, perjantaina, todettiin että korvien väliin, sinne pehmeään tietokoneeseen ei nyt sovi enää mitään. Niinpä sitten pidettiin iloinen ilta.

Lauantaina otettiin totuus esiin ja todettiin, että kurssi oli hyvin onnistunut ja mielenkiintoinen. Niinpä päätimme antaa ruusuja niin

Pirkolle ja Marjatallekin. Ruusut kertovat parhaiten sen mitä me kurssista ajattelemme. Siihen ei tarvita enää monia muita sanoja. Kyläreissujen jälkeen oli sitten mukava palata kotiin, laittaa luut laatikoon, kiharat tyynylle ja nukahdtaa hyvillä mielin.

Monet terveiset keskustuimistoon, aluesihteeireille ja muillekin. Ottaa osaa kursseille. Kyllä siltä ilon piristystä löytyy, kun osaa ottaa kurssit oikealla tavalla.

Sattuuhan sitä!

Ossi Rajala

Saimme juhannusaattona erään pariskunnan kylään ja päätimme illalla lähteä Vääksyn kanavan kautta Päijänteen rantaan. Siellä oli tanssilava laitettu maan pintaan.

Laskeutuessamme portaita kanavalle, laitoin valkoisen kepin takataskuun. Ja kun pääsimme kanavan sivustaan, tuli siinä vastaan pari naisihmistä, joista toinen yllättäen taputti minua käsivarteen ja sanoi: "Nitropurkki putoaa taskusta".

Minä en itse heti tajunnut, mikä purkki. Kaveri, jonka kanssa yhdessä kävelimme, sanoi: vedä se keppi taskustasi. No, minä otin sen kepin sieltä takataskusta ja vedin sen

suoraksi. Tämän jälkeen ei sitten kuulunutkaan sieltä takaapäin enää mitään. Tämän kaverin kodinhoitajarouva tunnisti kuitenkin sen naisihmisen, joka siitä nitropurkista puhui. Hän sanoi sen olevan sosiaalityöntekijän. Mutta kysymättä jäi, mistä kunnasta se oli.

No, lähdimme kanavan sivustaa edelleen sinne Päijänteen rantaan. Siellä oli oikein mukavat tanssit. Oli harmonikka ja solisti ja tietokone, joka välitti musiikin ja laulut vahvistettuina. Minäkin sain ilon olla laulamassa muutaman kappaleen. Ja mukavaa oli. Juhannusaatto oli ainakin Vääksyssä mitä ihanteellisintä.

No sitten täällä muuton jälkeen oli pieniä ihmeitä. Ollessani makuuhuoneessa vähän huilaamassa olin kuulevinani, että puhelin soi. Tulin olohuoneeseen puhelimeen, mutta eihän se soinutkaan. Ihmettelin asiaa ja menin parvekkeen ovelle kuuntelemaan. Ai niin, peippo lauloi puussa. Siitähän se ääni johtui. Ajattelin, kaikenlaista sitä pitää olla.

Ei se mitään. Istuessani olohuoneen sohvalla olin kuulevinani, että summeri soi, eli ovikello. Minä sain vaimolle, että taitaa summeri soida. Hän meni katsomaan ovele, aukaisi oven ja päästi vastaamerkin, mutta eihän sitä ulko-ovea

tullut kukaan avaamaan. Hän palasi takaisin ja sanoi, ettei siellä ketään ole. Jaaha, se taisikin sitten olla laivan summeri, joka siellä huuteli. Laiva oli juuri kanavalle tulossa, niin sehän antaa aina merkin tulostaan, että pääsee sitten suoraan sulutuskanavaan odottelematta. No, mietin sitä asiaa ja ajattelin, että sattuuhan sitä kaikenlaista uudessa ympäristössä.

Ajatuksia sähköpostin välityksellä

Vieno Hyttinen

Pirkko Virtanen havainnollisti hyvin sähköpostissa kuinka terveistiset ihmiset pitäisi herättää tajuamaan kuurosokeus ja sen mukanaan tuomat ongelmat ja kuinka välttämättömyyttä tulkkipalvelu on meille kaikille kuurosokeille. Tulkin käyttö riippuu paljon henkilön iästä ja siitä minkä asteinen kuulonäkövamma on: pystyykö henkilö seuraamaan yleistulkin viittomia, vai tarvitseeko henkilökohtaisen tulkin. Tulkkintunteja pitäisi olla vähintään 300, jotta ne riittäisivät paremmin niille joilla on enemmän toimintaa.

Kaupungeissa kerhot ja muut palvelupisteet ovat lähempänä kuin maaseudulla, missä ne voivat olla pitkienkin välimatkojen päässä.

Kerhoissa, postissa, pankissa ja terveyskeskuksessa käydessämme käytämme kuljetuspalveluita ja oma-vastuuosuuskin vaihtelee eri paikkakunnilla. Se pitäisi olla kuurosokeille sama koko maassa.

Valkoisen kepin päivänä Ahti ja Irma Myyrä herättivät keskustelun kuurosokeain punavalkoisesta kepeistä.

Suomessa ei ole enää montakaan aivan valkoista näkövammaisten keppiä, vaan niissä on kepin alaosassa punaista. Minulla on kolmivärinen keppi. Kuminen kädensija on musta, keppi on valkoinen, jonka alaosassa on noin kymmenen cm punaista. Kepit ovat siis kirjavia ja niitä ei voi merkitä kolmella punaisella raidalla kuurosokeiden kepeiksi.

Pitäisi olla kokonaan uusi väri kepillemme, vaikka keltainen oranssi ja siihen kolme punaista raitaa englannin esimerkin mukaan. Tämä voisi tulla kansainväliseksi kuurosokeiden kepeiksi, se kertoisi kuulo ja näkövammasta.

Sitten tämä järjestöasia

Kuulo ja näkövammaisia on eri ikäisiä ja eri asteisia. Lievempiasteiset voivat kuulua heikkokuuloisten yhdistykseen, kuurojen yhdistykseen tai näkövammaisten yhdistykseen.

Sitten kun näkö ja kuuloaisti heikenee voisi siirtyä Suomen Kuurosokeat ry:hyn. Nämä vammat voivat syntyä sairaudesta, onnettomuudesta tai syntymälahjana.

Eräät kuurosokeat haluaisivat eristäytyä omaksi ryhmäkseen kuten usher-kuurot ja implantaatti-ryhmä. Suomen kuurosokeathan ovat järjestäneet tapaamisia usher-kuuroille ja implanttileikkauksenkin kokeneille. Miksi sitten tarvittaisiin aivan oma järjestö, kuurosokeain ryhmä on kuitenkin niin pieni, ja asumme hajallaan eri puolilla maamme.

Niin näille vielä pienemmille ryhmille ei ehkä järjesty riittävän usein yhteisiä tilaisuuksia ja pitkien välimatkojen vuoksi. Yrittäkäämme säilyttää jo olemassa oleva Suomen Kuurosokeat ry ja kehittää sitä.

Minäkin kuuluin alle 20 vuotiaana huonokuuloisten yhdistykseen ja sitten siirryin sokeain yhdistykseen. Ja sen jälkeen kuurosokeain yhdistykseen kun se perustettiin vaikka en ollut täysin kuuro enkä sokea. Toivon näkövammaisten yhdistyksen, kuurojen yhdistyksen ja kuurosokeain yhdistyksen säilyvän valtakunnallisina järjestöinä ja näiden alaosastojen ja kerhojen toimivan paikallisesti. Ymmärrystä ja yhteistyötä tarvitaan.

Joulu on tullut

Ylle kaupungin katujen kiireisten joulurauha nyt tullut on.

Valoin tuhansin välkkyvät viestit sen yllä kaupungin hiljaisen!

Metsän keskelle Joulu myös tullut on.

Lumi valkoinen peittävi oksat sen.

Ja vihreän kuusen alla nukkuu valkoinen jänönen!

Kylän yllekin Joulu

jo saapunut on.

Kodin ikkunat valoa loistaa!

Joulun kellot niin

kirkkaana helisee, ja

tienoot sen kaikuna toistaa!

Myös keskelle merien aavojen, tähdet loistavat tumman taivaan, ja kuuluu kuin kuiske hiljainen: "Jo Joulu on saapunut laivaan!"

Niin - Joulu on saapunut maailmaan!

Avaruuden tään suuren alla!

Ja me tähtenä pienenä

kierrämme vaan

Täällä Luojamme taivahalla!

Hilkka Nieminen